

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแบบมีส่วนร่วมของชุมชนเทศบาลตำบลตาลเดี่ยว อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ ผลการวิจัยที่ได้เป็น ดังนี้

การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยทำการศึกษาวิจัยด้วยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกผู้นำในชุมชนและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลตาลเดี่ยว อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ ได้แก่ นายกองค์การบริหารส่วนตำบลตาลเดี่ยว รองนายกนายกองค์การบริหารส่วนนักบริหารการศึกษา เทศบาลตำบลตาลเดี่ยว ผู้นำชุมชน พระสงฆ์ และปราชญ์ชาวบ้าน รวมทั้งสิ้นจำนวน 11 คน เพื่อนำผลที่ได้มาสนับสนุนการวิจัยการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแบบมีส่วนร่วมของชุมชนเทศบาลตำบลตาลเดี่ยว อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ และจากหลักทฤษฎีที่ทบทวนในวรรณกรรม

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยมีผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการสัมภาษณ์เชิงลึก เป็นคนในชุมชน ที่อยู่ในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลตาลเดี่ยว จังหวัดเพชรบูรณ์ ได้แก่

- 1.นายสุบิน บุญจันทร์ นายกเทศมนตรีตำบลตาลเดี่ยว
- 2.นายสุกรี สนธิญาติ รองนายกเทศมนตรีตำบลตาลเดี่ยว
- 3.นายเสวก ศรลัมพ์ รองนายกเทศมนตรีตำบลตาลเดี่ยว
- 4.นางกัญญาพัชร รุณสง นักบริหารการศึกษา เทศบาลตำบลตาลเดี่ยว
- 5.นางถาวร เชื่องแสง ผู้ใหญ่บ้านหมู่ 4 บ้านท่ากกแก ตำบลตาลเดี่ยว
- 6.พระสมุห์ไพโรศาล ภัทรมุณี เจ้าคณะตำบลปากช่อง เขต 2 เจ้าอาวาสวัดท่ากกแก
- 7.นางหนูพิน ล้วนทอง ปราชญ์ชาวบ้าน
- 8.นางสีดา ท้าวเงิน ปราชญ์ชาวบ้าน
- 9.นางกองแก้ว ท้าวเงิน ปราชญ์ชาวบ้าน
- 10.นายทฤษฎี วงศ์มีมา ปราชญ์ชาวบ้าน
- 11.นางธัญยา คำมี ปราชญ์ชาวบ้าน

ผลการวิจัย

4.1. ประวัติความเป็นมาและสภาพปัจจุบันของแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเทศบาลตำบลตาลเดี่ยว อำเภอลำลูก จังหวัดเพชรบูรณ์

ที่ผลการวิจัยได้จากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกกับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการทางการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแบบมีส่วนร่วมของชุมชนเทศบาลตำบลตาลเดี่ยว อำเภอลำลูก จังหวัดเพชรบูรณ์ ในครั้งนี้พบว่า

ประวัติความเป็นมาของแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเทศบาลตำบลตาลเดี่ยว อำเภอลำลูก จังหวัดเพชรบูรณ์

ตำบลตาลเดี่ยวตั้งอยู่ในเขตการปกครองของอำเภอลำลูก ซึ่งอำเภอลำลูกตั้งอยู่ในเขตจังหวัดเพชรบูรณ์ อำเภอลำลูกเป็นบริเวณราบลุ่มที่มีเทือกเขาล้อมรอบทั้งสามด้าน ได้แก่ด้านทิศเหนือ ด้านทิศตะวันออกและทิศตะวันตก เป็นพื้นที่ที่มีความอุดมสมบูรณ์ไปด้วยพืชพันธุ์ธัญญาหาร เมืองลำน้อยเป็นส่วนหนึ่งของมณฑลลาวพวน(ภายหลังเปลี่ยนชื่อเป็นมณฑลออุตร) เพราะมีขนบธรรมเนียมประเพณีคล้ายคลึงกัน ขณะที่เมืองเพชรบูรณ์ขึ้นอยู่กับมณฑลลาวกลาง ต่อมาปี พ.ศ.2442 ได้รวมเมืองลำน้อยเข้ากับเมืองเพชรบูรณ์ตั้งเป็นมณฑลเพชรบูรณ์ขึ้น โดยเมืองลำน้อยประกอบด้วยอำเภอวัดป่ากับอำเภอลำลูก ปี 2459 ได้มีประกาศยุบมณฑลเพชรบูรณ์ เมืองลำน้อย จึงมีฐานะเป็นจังหวัดลำน้อย โดยพระแก้วอาษา (ทองดี) นายอำเภอด่านซ้าย เป็นผู้ว่าราชการเมืองลำน้อย ต่อมาเมื่อประมาณ ปี 2464 จังหวัดลำน้อยได้ถูกลดฐานะลงเป็นส่วนหนึ่งของจังหวัดเพชรบูรณ์ มีชื่อว่าอำเภอวัดป่า และได้มีพระราชกฤษฎีกาลงวันที่ 11 พฤศจิกายน 2481 เปลี่ยนชื่อจากอำเภอวัดป่าเป็นอำเภอลำลูกจนถึงปัจจุบันสภาพทางภูมิศาสตร์ 1. ที่ตั้งและอาณาเขตอำเภอลำลูก มีเนื้อที่ประมาณ 1,535 ตารางกิโลเมตร ส่วนกว้างที่สุดจากทิศตะวันออกถึง ทิศตะวันตกประมาณ 44 กิโลเมตร และส่วนยาวที่สุดจากทิศเหนือถึงทิศใต้ประมาณ 52 กิโลเมตร มีอาณาเขตติดต่อ ดังนี้ ทิศเหนือ ติดต่อกับอำเภอลำลูก และอำเภอน้ำหนาว จังหวัดเพชรบูรณ์ทิศใต้ ติดต่อกับอำเภอเมืองเพชรบูรณ์ทิศตะวันออกติดต่อกับอำเภอน้ำหนาว จังหวัดเพชรบูรณ์ และอำเภอคอนสาร จังหวัดชัยภูมิทิศตะวันตก ติดต่อกับอำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์(เทศบาลตำบลตาลเดี่ยว, 2565)

ตำบลตาลเดี่ยวแต่เดิมเป็นหมู่บ้านเก่าแก่ มีต้นตาลขึ้นอยู่เพียงต้นเดียว ตั้งอยู่ริมแม่น้ำป่าสัก ต่อมามีคนมาอาศัยอยู่มากขึ้นจึงตั้งเป็นตำบล และต่อมาได้ยกฐานะขึ้นเป็นเทศบาลตำบลตาลเดี่ยว ตั้งอยู่ในเขตอำเภอลำลูก จังหวัดเพชรบูรณ์ อยู่ห่างจากตัวอำเภอลำลูกเพียง 1 ก.ม. มีเนื้อที่ทั้งหมด 10.20 ตร.กม. หรือประมาณ 6,735 ไร่ ประชากรตำบลตาลเดี่ยวทั้งหมด 5,763 คน

แยกเป็นชาย 2,740 คน หญิง 3,023 จำนวน 1,300 ครัวเรือน มีเขตการปกครองทั้งสิ้น 11 หมู่บ้าน

ตำบลตาลเดี่ยวเป็นชุมชนที่อบอุ่นผู้คนสามัคคี มีธรรมชาติที่สวยงาม ข้าวปลาอาหารอุดมสมบูรณ์ ดังคำขวัญของตำบลตาลเดี่ยวที่ว่า “ตาลเดี่ยวถิ่นคนดี ศรีสะอาดบ้านเก่า เย็นฉ่ำคลองกาละเลา พุงข้าวเขียวขจี มีดีบ้านใหม่ งานแห่งปราสาทผิงยิ่งใหญ่ บุญไหลเรือไฟท่ากกแก”

สภาพปัจจุบันของแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเทศบาลตำบลตาลเดี่ยว อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์

ประเพณีกวนข้าวทิพย์ วัดลัฏฐิวนาราม หมู่ที่ 2 บ้านตาลเดี่ยว

พิธีกวนข้าวทิพย์ได้ยึดถือปฏิบัติเป็นประเพณีสืบทอดกันมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันในหมู่ของชาวพุทธทั่วไป เพื่อระลึกถึงสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าและเหตุการณ์ที่นางสุชาดาได้กวนข้าวทิพย์ในวันขึ้น 14 ค่ำแล้วนำไปถวายพระพุทธเจ้าก่อนที่จะตรัสรู้ 1 วัน โดยถือว่ามีผลานิสงส์มาก

ด้วยเหตุนี้ชาวพุทธจึงพร้อมใจกันกวนข้าวทิพย์ เพื่อถวายเป็นพุทธบูชาเทิดทูนพระเกียรติคุณด้วยความกตัญญูกตเวทิตาธรรม ข้าวทิพย์มธุปายาสนี้เชื่อกันว่า เมื่อทำครบถ้วนตามพิธีแล้วจะเป็นสิริมงคลแก่ผู้ทำและผู้บริโภค สมควรที่จะเช่นสรวงเทพารักษ์ ผู้ที่ได้บริโภคข้าวทิพย์แล้ว จะประสบโชคกลางต่างๆ นานา ปราศจากโรคภัยไข้เจ็บ ภัยพิบัติ ประสบแต่สิ่งที่เป็นมงคล

ประเพณีกวนข้าวทิพย์เป็นพิธีกรรมของศาสนาพราหมณ์ที่สืบทอดแทรกเข้ามาปะปนในพิธีกรรมทางพุทธศาสนา เพื่อถวายแด่พระภิกษุสงฆ์ และบูชาพระรัตนตรัยอุทิศส่วนกุศลแก่ผู้ตาย ประเพณีกวนข้าวทิพย์เป็นพระราชพิธีที่กระทำกันในเดือน 10 ซึ่งมีมาตั้งแต่สมัยสุโขทัยและกรุงศรีอยุธยาเป็นราชธานี และได้รับการฟื้นฟูครั้งใหญ่ในสมัยรัชกาลที่ 1 และมาละเว้นเลิกไปในสมัยรัชกาลที่ 2 และรัชกาลที่ 3 แล้วมาได้รับการฟื้นฟู อีกครั้งหนึ่งในสมัยรัชกาลที่ 4 เป็นต้นมา แต่ในปัจจุบันนี้ส่วนใหญ่มักจะจัดกันในเดือน 12 บางแห่งก็เดือนหนึ่ง ซึ่งคงจะถือเอาระยะที่ข้าวกล้าในท้องนามีรวงข้าวเป็นน้ามนของแต่ละปี และชาวบ้านก็มีความพร้อมเพรียงกันในการทำในตำบลตาลเดี่ยวยังคงรักษาประเพณีกวนข้าวทิพย์แทบทุกหมู่บ้าน แต่ที่โดดเด่นและรักษาขนบธรรมเนียมประเพณีคงไว้คือหมู่ที่ 2 บ้านตาลเดี่ยว ที่ยังคงรูปแบบโครงสร้างของการรักษาประเพณีและมีความเชื่ออย่างมั่นคงเป็นแบบอย่างที่ดี ซึ่งแฝงด้วยจริยธรรมและคตินิยมอยู่มาก ปัจจุบันเพื่อเป็นการฟื้นฟูและรักษาประเพณีกวนข้าวทิพย์ ณ

วัดลัทธิวราราม บ้านตาลเดี่ยว หมู่ที่ 2 เพื่อเป็นการสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนชาวบ้านตาลเดี่ยว ได้ร่วมสืบสานพุทธประเพณีโบราณด้วยการจัดให้มีกวนข้าวทิพย์ขึ้น

พิธีกวนข้าวทิพย์ ต้องมีการตระเตรียมข้าวของต่างๆ จำนวนมาก อาทิ นม เนย ข้าวตอก น้ำนม น้ำอ้อย น้ำผึ้ง มะพร้าว งา ถั่วต่างๆ ซึ่งก่อนทำพิธีได้ทำการแบ่งเป็นประเภทของวัตถุดิบที่จะนำมากวนไว้เช่น

ประเภทข้าว ประกอบด้วย ข้าวเหนียว ข้าวกล้อง สาคุ ข้าวเม่า ขนมะปราง

ประเภทถั่ว ได้แก่ ถั่วต่างๆ เมล็ดบัว ลูกเดือย ประเภทงา ได้แก่ งาดำ งาขาว งาหอม

ประเภทน้ำหอม น้ำหวาน ได้แก่ น้ำผึ้ง น้ำอ้อย น้ำตาล นม น้ำมะพร้าว น้ำใบเตย

ประเภทผลไม้ ได้แก่ ผลไม้ตามฤดูกาลที่นำมาถวาย

ประเภทหัวมัน ได้แก่ เผือก มัน หัวกลอย มะพร้าว เป็นต้น

เวลาการทำการทำพิธีสงฆ์และพิธีพราหมณ์ร่วมกัน เมื่อกวนเสร็จแล้วก็จะทำการแจกจ่ายให้กับผู้คนที่มาร่วมทำบุญในวัดได้รับประทานกัน ด้วยข้าวทิพย์เป็นอาหารที่มีรสโอชาและมีส่วนผสมที่หลากหลายครบถ้วนจึงมีสรรพคุณในทางที่จะทำให้สุขภาพร่างกายแข็งแรง และมีความเชื่อว่าผ่านพิธีกรรมอันศักดิ์สิทธิ์จะทำให้ผู้ที่รับประทานเข้าไปจะมีโชคลาภนานาประการ

ประเพณีแห่เทียนเข้าพรรษา

ในวันแรม 1 ค่ำเดือน 8 ของทุกปี พุทธศาสนิกชนทุกคนต่างรู้ดีและพร้อมใจร่วมกันทำบุญถวายเทียนจำนำพรรษาแก่พระภิกษุสงฆ์ เพื่อจะได้ใช้ในการบำเพ็ญเพียรและศึกษาพระธรรมวินัยตลอดช่วงเข้าพรรษาอยู่ที่วัด และไม่ต้องออกเดินทางไปเผยแผ่พระพุทธศาสนา เพราะเมื่อสมัยพุทธกาลยังไม่มีความสะดวกสบายไฟฟ้ายังไม่มีใช้ และการจำพรรษาของพระภิกษุสงฆ์ต้องอยู่ประจำที่วัดเป็นเวลา 3 เดือนติดต่อกัน

ประวัติพิธีเข้าพรรษาของพระสงฆ์ในพระพุทธศาสนามีเรื่องเล่าว่าในประเทศอินเดียในสมัยพุทธกาล เมื่อถึงฤดูฝนน้ำมักท่วมผู้ที่สัญจรไปมาระหว่างเมือง เช่น พวกพ่อค้า ก็หยุดเดินทางไปมาชั่วคราว พวกเดียรถีย์และปริพาชกผู้ถือลัทธิต่าง ๆ ก็หยุดพัก ณ สถานที่แห่งใดแห่งหนึ่งตลอดฤดูฝน ทั้งนี้เพราะการคมนาคมไม่สะดวก ทางเป็นหลุมเป็นโคลน เมื่อเกิดพระพุทธศาสนาแล้ว พระพุทธเจ้าเสด็จจาริกเผยแผ่พระศาสนาต่อไป นับเป็นพุทธจริยาวัตรและในตอนแรกที่ยังมีพระภิกษุสงฆ์ไม่มาก

พระภิกษุสงฆ์ปฏิบัติประพฤติดังพระพุทธรูปเจ้า ความครหานินทาใด ๆ ก็ไม่เกิดขึ้นจึงไม่ต้องทรงตั้ง
บัญญัติพิธีอยู่จำพรรษา ครั้นพอพระพุทธรูปเสด็จออกกว้าง พระภิกษุสงฆ์ได้เพิ่มปริมาณ
เพิ่มขึ้น

วันหนึ่งพระผู้มีพระภาคเจ้า ประทับอยู่ในกรุงราชคฤห์ มีพระภิกษุ 6 รูป ฉัพพัคคีย์ แม้เมื่อถึง
ฤดูฝน ก็ยังพากันจาริกไปมา เทียวเหยียบย่ำข้าวกล้าหญ้าไร่บด และสัตว์เล็กสัตว์น้อยให้เกิดความ
เสียหายและตายไป ประชาชนจึงพากันติเตียนว่าโฉนพระสมณศากยบุตรจึงเทียวไปมาอยู่ทุกฤดูกาล
พากันเหยียบย่ำข้าวกล้าและต้นไม้ตลอดจนทั้งสัตว์หลายตายจำนวนมาก แม้พวกเดียรัจฉานและ
ปรีพาชก ก็ยังหยุดพักในฤดูฝนหรือจนแม้แต่นกก็ยังรู้จักทำรังเพื่อพักหลบฝน เมื่อความเรื่องนี้ทราบถึง
พระผู้มีพระภาคเจ้า จึงทรงบัญญัติเป็นธรรมเนียมให้พระภิกษุสงฆ์อยู่จำพรรษาในที่แห่งเดียวตลอด 3
เดือน คือ ตั้งแต่วันแรม 1 ค่ำเดือน 8 ถึงวันขึ้น 15 ค่ำเดือน 11 ห้ามมิให้พระภิกษุเทียวไปค้างคืนที่อื่น
หากมีธุระกิจเป็นอันชอบด้วยพระวินัย จึงไปได้ด้วยการทำสัตตาหกรณียะ คือต้องกลับมาที่พักเดิม
ภายใน 7 วัน นอกนั้นห้ามเด็ดขาด และปรับอาบัติแก่ผู้ล่วงละเมิดพระบัญญัติ

ในวันเข้าพรรษานั้นพุทธศาสนิกชนมีการกระทำบุญตักบาตรกัน และสาธุชนที่มีความเคารพ
นับถือพระภิกษุวัดใด ก็จัดเครื่องสักการะ เช่น น้ำตาล น้ำอ้อย สบู่ แปรง ยาสีฟัน พุ่มเทียน เป็นต้น
นำไปถวายพระภิกษุวัดนั้น ยังมีสิ่งสักการบูชาที่พุทธศาสนิกชนนิยมกระทำกันเป็นงานบุญน่า
สนุกสนานอีกอย่างหนึ่งคือ "เทียนเข้าพรรษา" บางแห่งจะมีการบอกบุญเพื่อร่วมหล่อเทียนแท่งใหญ่
แล้วแห่ไปตั้งในวัดอุโบสถ เพื่อจุดบูชาพระรัตนตรัยตลอด 3 เดือน การแห่เทียนจำนำพรรษาหรือเทียน
เข้าพรรษาจัดเป็นงานเอิกเกริก มีฆ้องกลองประโคมอย่างสนุกสนาน และเทียนนั้นมีการหล่อหรือแกะ
เป็นลวดลายและประดับตกแต่งกันอย่างงดงาม

เทศกาลเข้าพรรษานี้ ถือกันว่าเป็นเทศกาลพิเศษ พุทธศาสนิกชนจึง ชะมักหมั่นในการบุญ
กุศลยิ่งกว่าธรรมดาบางคนตั้งใจรักษาศีลตลอด 3 เดือน บางคนตั้งใจฟังเทศน์ทุกวันพระตลอด
พรรษา มีผู้ตั้งใจทำความดีต่าง พิเศษขึ้น ทั้งมีผู้งดเว้นการกระทำบาปกรรมในเทศกาลเข้าพรรษา และ
คนอาศัยสาเหตุแห่งเทศกาลเข้าพรรษาดำเนินปฏิบัติญาณเลิกละอายมุกและความชั่วสามัญต่าง ๆ โดย
ตลอดไป จึงนับเป็นบุคคลที่ควรได้รับการยกย่องสรรเสริญและได้รับสิ่งอันเป็นมงคล

เทศบาลตำบลตาลเดี่ยวได้ส่งเสริมและสนับสนุนให้ทุกวัดทุกชุมชนในเขตการปกครองของ
เทศบาลตำบลตาลเดี่ยวนำเทียนไปทอดถวาย เพื่อให้มีการสืบทอดประเพณีแห่เทียนพรรษาต่อไป

เทศบาลตำบลตาลเดี่ยว ซึ่งเป็นหน่วยงานภาครัฐที่ใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุดได้ตระหนักถึงความสำคัญของการสืบสานวัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่นตามวิถีพระพุทธศาสนา

การเสี่ยงแม่มางกัก หมู่ที่ 9 และหมู่ที่ 10 ตำบลตาลเดี่ยว

การเสี่ยงทายจะทำคล้ายๆแม่มางดัง คือ หากวัดที่ชาวบ้านใช้ประกอบในการปั้นฝ้าย ไหม ซึ่งสานด้วยไม้ไผ่มา 1 อัน และไม้คาน 1 อัน และต้องเป็นของแม่หม้าย(ผัวตาย)ด้วย หันปากกักลงข้างล่าง ใช้ไม้คานสอดเข้าที่กักก่อนขึ้นมาด้านบนเล็กน้อย ให้ไม้คานยื่นออกไปสองข้างเท่าๆ กัน เพื่อให้เป็นแขนของนางกัก มัดไม้คานติดกับกักให้แน่นด้วยเชือกมวงคล หาเสื้อขาวนาหรือเสื้อหม้อฮ่อมมาสวมให้กัก หากได้เสื้อแขนยาวจะดีที่สุด ผูกเสื้อกับกักและไม้คานให้รัดกุมดี บางแห่งจะเอาขันขนาดเล็ก 1 ใบผูกติดกับกักโดยให้หางขึ้นขึ้น บางแห่งอาจใช้กะลามะพร้าว สุดแต่ความนิยมของแต่ละท้องถิ่น เครื่องคายหรือเครื่องยกครู มีดังนี้ พาเสื้อ พาผ้า 1 พาน, ขันห้าขันแปด, หวี, กระจก, สร้อยแขน, กำไลแขน ขา ทำด้วยกำนใบเยาหรือใบสบู่ เป็นต้น

ให้นำสิ่งของดังกล่าววางลงบนพาเสื้อพาผ้า เมื่อพร้อมแล้วให้ผู้หญิง 2 คนซึ่งเป็นลูกคนหัวปีคนหนึ่งและลูกคนสุดท้ายคนหนึ่งนั่งลงข้างกัก หันหน้าเข้าหากันมือจับปากกักให้กักอยู่ตรงกลาง และไม้คานที่ทำเป็นแขนยื่นออกไปสองข้าง จับปากกักยกขึ้น จากนั้นทำพิธีปาวสัคเค อัญเชิญเทวดาลงมาเป็นสักขีพยานตลอดจนวิญญาณอันศักดิ์สิทธิ์เข้ามาสิงกัก ขอให้สิ่งศักดิ์สิทธิ์ช่วยดลบันดาลให้ในตกลงมาถูกต้องตามฤดูกาล และดลบันดาลให้สิ่งอื่นๆเป็นไปตามวัตถุประสงค์ ซึ่งแล้วแต่ผู้นำทำพิธีจะอ้อนวอนขอ เมื่อปาวสัคเคเทวดาเสร็จแล้ว ผู้นำทำพิธีจะพากล่าวอัญเชิญหรือเจี๊ยนางกักเป็นวรรคๆ ให้ผู้มาร่วมพิธีทุกคนว่าตาม ดังนี้ “เต้าอิมแม่มางกัก เจ้าไปยวะแห่ เจ้าไปแห่ย่อง ปลุกเถียงไเฮ่ติกลง ปลุกเถียงนาคล้องข้าง สาวอวดอ้างเล่นบ่าวทางเวน สาวฝันเห็นชูค่าชูค่าสาวตำหูกเดือนหงาย สาวตาลินตาลายเดือนแจ้ง แม่แล่งแค้นเจ้าลงมาเยอ” พอผู้นำว่าตามจบครั้งหนึ่งให้เอาน้ำหอมสลัดใส่กักหรือขันที่ตั้งไว้บนกักทุกครั้ง หากวิญญาณอันศักดิ์สิทธิ์เข้าสิงกักจะปรากฏว่ากักมีน้ำหนักขึ้น และกักจะดิ้นโตนเอนไปมาแรงขึ้นตามลำดับ จนปลายไม้คานกระทบกับพื้นดินโดยกระแทกสลับกันไปมา จึงทำการเสี่ยงทายหรือซักถามเกี่ยวกับฟ้าฝน และเรื่องอื่นๆตามต้องการที่จะถามหาคำตอบ ซึ่งการละเล่นนางกักเป็นการแสดงพื้นบ้านอย่างหนึ่งของชาวไทยพวน

การละเล่นนางดัง หมู่ที่ 9 บ้านใหม่ และหมู่ที่ 10 บ้านขวัญโยน ตำบลตาลเดี่ยว

ชาวบ้านหมู่ 9 บ้านใหม่ และหมู่ 10 บ้านขวัญโยน ตำบลตาลเดี่ยว อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ชาวไร่ ชาวนา วิถีชีวิตจึงต้องพึ่งพาธรรมชาติเป็นส่วนใหญ่ หากปีใดฝน ฟ้า ไม่ตกต้องตามฤดูกาลเกษตรกรก็จะได้รับความเดือดร้อนลำบาก จึงจำเป็นต้องพึ่งพาอ้อนวอนขอต่อเทพยดา สิ่งที่ตนเคารพเชื่อถือ เรียกว่าทำพิธีขอฝน หากปีใดฝนแล้ง ชาวบ้านจะปรึกษากันว่าควรประกอบพิธีขอฝนด้วยวิธีใด เช่น การแห่นางแมว การเล่นนางด้ง นางข้อง นางควาย หรือนางสุมเป็นต้น

การเล่นนางด้งเป็นการแสดงออกถึงความร่วมมือ ร่วมใจ ความสามัคคีปรองดองและเป็นการแก้ปัญหาของท้องถิ่นร่วมกัน เมื่อชาวบ้านตกลงกันว่าจะทำพิธีขอฝนด้วยการเล่นนางด้งแล้วจะแบ่งหน้าที่กันดังนี้

กลุ่มที่ 1 จัดหาอุปกรณ์ในการเล่นนางด้ง คือ กระจดงผัดข้าว 1 ใบ พร้อมอุปกรณ์ในการเชิญผีนางด้ง มีหมาก พลุ ดอกไม้ ธูป เทียน น้ำ แป้งหอม

กลุ่มที่ 2 จัดเตรียมด้านสถานที่ที่จัดทำพิธีขอฝน

กลุ่มที่ 3 ไปแจ้งให้ชาวบ้านทุกหมู่บ้านทราบโดยทั่วกันและให้มาร่วมพิธี

วิธีการเล่น ให้ใช้ผ้าปิดตาคนทรงผีนางด้ง แล้วให้นั่งพับหน้ากับขอบกระจดง ผู้เชิญผีไม่จำกัดจำนวนร้องเพลงเชิญผีนางด้ง เมื่อผีเข้าแล้วแก้ผ้าปิดตาออก คนทรงจะร่ายรำหรือใช้กระจดงไล่ผู้คนที่อยู่รอบๆ ถ้าต้องการให้ผีนางด้งออก ให้ไปภูที่หุคนทรง ผีนางด้งก็จะออกจากกร่างคนทรง

การเส็งกลอง หมู่ที่ 1 บ้านขวัญโยน ตำบลตาลเดี่ยว

เป็นการละเล่นพื้นบ้านของชาวบ้านขวัญโยน ซึ่งมีมาแต่โบราณ มักนิยมเล่นในช่วงเทศกาลเข้าพรรษา-ออกพรรษา ซึ่งมีการเส็งกลอง 2 ลักษณะคือ จัดเส็งกลองร่วมกับงานบุญบั้งไฟ โดยเชื่อว่าเป็นการเชื้อเชิญเทวดา มนุษย์โลก และภูตผีมาร่วมทำบุญบั้งไฟโดยพร้อมเพรียงกัน อีกลักษณะเป็นการนัดหมายช่างกลองของแต่ละหมู่บ้านให้นำกลองมาเส็งแข่งขันกันเพื่อประกวดในเรื่องความดังกลองที่ได้เสียงดังที่สุด คือ มีเสียงทุ้ม กลาง แหลม ครบถ้วนจะเป็นผู้ชนะการแข่งขัน คำว่าเส็งแปลว่าการแข่งขัน การเส็งกลองก็คือการเอากลองมาตีแข่งขันกันหรือประกวดตีกลองนั่นเอง

การตีกลองเส็งนั้นมีประโยชน์มาก ทำให้เกิดความสามัคคีในหมู่บ้าน สืบสานประเพณีของท้องถิ่น รวมลูกรวมหลาน เอาพี่เอาน้อง คำว่ากอง(กลอง)หมายถึงมารวมกันในวัดโนว ในศาสนาของเรา ถือเป็นวัฒนธรรมที่จะให้ลูกหลานสืบสานต่อไปภายหน้า เพราะกลองเส็งนี้เป็นประเพณีมา

แต่ดั้งเดิม พ่อแม่ ปู่ย่า ตายาย การเสี่ยงกลองยังเป็นการสร้างความสามัคคีปรองดองในชุมชน ทำให้คนทุกเพศทุกวัยได้มาพบปะ พูดคุยรู้จักกัน ถามไถ่ ปรัชชาหารือ ให้ข้อคิดเห็นในการดำเนินชีวิต ด้วยเหตุนี้ทางเทศบาลตำบลตาลเดี่ยวจึงได้เล็งเห็นถึงความสำคัญและได้อนุรักษ์สืบทอดไว้ให้คนรุ่นหลังได้ศึกษาและรักษาไว้ต่อไป

การแห่ปราสาทผึ้งวัดท่ากกแก บ้านท่ากกแก หมู่ที่ 4 ตำบลตาลเดี่ยว

ชาวบ้านท่ากกแก ตำบลตาลเดี่ยว อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ สืบเชื้อสายมาจากลาวล้านช้างเดิม ในราชอาณาจักรลาวหลวงพระบางและเวียงจันทน์ในอดีต ดังนั้นความเชื่อและค่านิยมด้านวัฒนธรรมประเพณีจึงได้รับอิทธิพลจากวัฒนธรรมล้านช้าง คือ หลักฮึด 12 คลอง 14 การทำต้นปราสาทผึ้งเป็นประเพณีนิยมอย่างหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับหลักฮึดสิบสองคลองสิบสี่

ประเพณีการแห่ปราสาทผึ้ง ถือว่าการทำบุญด้วยการถวายต้นผึ้ง เป็นบุญกุศลสูงส่ง ดังนั้นในการถวายทานให้แก่ผู้ตายในงานแจกข้าว (งานทำบุญให้ผู้ตาย) เมื่อถวายภัตตาหารแก่พระสงฆ์แล้ว ก็ถวายหอผึ้งเพื่ออุทิศส่วนกุศลแก่ผู้วายชนม์ ต่อมา ประเพณีดังกล่าวได้มีกลุ่มคนจัดขึ้นมาอย่างใหญ่โตด้วยความศรัทธาในเทศกาลออกพรรษา พระพุทธเจ้าจะเสด็จลงมาจากสวรรค์ชั้นดาวดึงส์ เพื่อมาโปรดเวไนยสัตว์ในโลกมนุษย์ให้พ้นทุกข์ด้วยประเพณีดังกล่าว กลุ่มชาวเมืองตามคุ้มวัดต่าง ๆ จึงได้จัดทำหอผึ้ง หรือปราสาทผึ้ง ถวายที่วัดเป็นประจำทุกปี ด้วยมีความเชื่อหลายประการ คือ

พุทธศาสนิกชนเชื่อกันว่า การทำบุญในวันออกพรรษา เป็นวันที่พระพุทธเจ้าเปิดโลกทั้งสามให้มองเห็นความเป็นอยู่ซึ่งกันและกัน และโดยพุทธานุภาพแห่งพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ชาวบ้านได้มองเห็นหอผึ้งที่ตนทำถวาย การนำหอผึ้งมาถวายเป็นพุทธบูชารอยพระพุทธรูปห่อหุ้มเป็นสิริมงคลแก่ตนเอง เป็นการทำบุญที่ญาติพี่น้องที่อยู่ห่างไกลได้มาพบกัน ได้มีโอกาสทำบุญร่วมกัน และร่วมประเพณี

วัดท่ากกแก บ้านท่ากกแก หมู่ 4 ตำบลตาลเดี่ยวได้จัดให้มีการสืบทอดประเพณีการแห่ปราสาทผึ้งขึ้นทุกๆปี นอกจากนี้ยังมีการแห่ประทับ และไหลเรือไฟ เพื่อเป็นการถวายเป็นพุทธบูชาด้วย โดยได้รับการสนับสนุนจากเทศบาลตำบลตาลเดี่ยวทุกๆ ปี นอกจากจะถวายเป็นพุทธบูชาแล้วยังส่งเสริมให้เกิดความสามัคคีในชุมชน และเป็นการดึงเยาวชนคนรุ่นใหม่ให้เข้ามาศึกษาวัฒนธรรมประเพณี และได้ศึกษาพระธรรม นำไปปฏิบัติ ทำให้เยาวชนเกิดความรู้และใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ ทั้งคนเฒ่าคนแก่ คนหนุ่มสาว และเด็กๆเยาวชน ก็ได้มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สืบสานวัฒนธรรม และเกิดความภาคภูมิใจในท้องถิ่นของตนเอง

การมีมิตบ้านใหม่ หมู่ที่ 9 ตำบลตาลเดี่ยว

การมีมิตบ้านใหม่ เป็นภูมิปัญญาที่สืบทอดกันมาเป็นระยะเวลากว่า 200 ปี มาแล้ว โดยมีช่างคนแรก คือ ช่างทอน ซึ่งได้รับความรู้ถ่ายทอดมาจากพ่อท้อพยพ้ายถิ่นฐานมาจากประเทศลาว พร้อมทั้งถ่ายทอดวิชาความรู้ให้แก่ชาวบ้านในชุมชนหมู่บ้านใกล้เคียง จนเป็นที่ยอมรับนับถือ แต่เดิมหมู่บ้านมีมิตตั้งถิ่นฐานครั้งแรกอยู่บริเวณฝั่งซ้ายของแม่น้ำป่าสัก ต่อมาได้อพยพย้ายถิ่นมาอีกฟากหนึ่งของแม่น้ำและก่อตั้งหมู่บ้านขึ้นใหม่ คือ “บ้านใหม่” ในปัจจุบัน พร้อมกับยึดถือการมีมิตเป็นอาชีพหลักเพื่อเลี้ยงดูครอบครัวกันทั้งหมู่บ้าน จนเป็นที่รู้จักกันในนาม “มิตดีบ้านใหม่” และได้รับการส่งเสริมให้เป็นสินค้าโอท็อป(OTOP)ของตำบลตาลเดี่ยว การจัดตั้งกลุ่มมิตดังกล่าวยังเป็นการส่งเสริมให้เกิดอาชีพในหมู่บ้าน ไม่ต้องอพยพย้ายถิ่นเข้าไปทำงานที่อื่น สร้างความอบอุ่นในครอบครัว ลดปัญหาทางสังคม เกิดความรักความสามัคคี รู้จักเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่แบ่งปัน ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน สร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน สามารถพึ่งพาอาศัยช่วยเหลือตนเองได้ จะเห็นได้ว่าปัจจุบันบ้านใหม่คือชุมชนที่เข้มแข็ง ดำเนินชีวิตตามวิถีเศรษฐกิจพอเพียง

ปัจจุบันกลุ่มมิตบ้านใหม่ได้รับการสนับสนุนงบประมาณบางส่วนจากสำนักงานแรงงานจังหวัดเพชรบูรณ์ กรมส่งเสริมอุตสาหกรรมจังหวัดเพชรบูรณ์ และเทศบาลตำบลตาลเดี่ยว ปัจจุบันมีการพัฒนาเป็นอุตสาหกรรมมากขึ้น การพัฒนาและส่งเสริมอาชีพของกลุ่มเป็นไปอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม แหล่งศึกษาดูงาน และแหล่งสร้างรายได้ และสร้างชื่อเสียงให้กับชุมชนดังคำขวัญของตำบลตาลเดี่ยวที่กล่าวมาข้างต้น

ขนมถ้วยฟูยายประนอม หมู่ที่ 2 บ้านตาลเดี่ยว ตำบลตาลเดี่ยว

ขนมถ้วยฟูเป็นขนมโบราณ มีมาตั้งแต่สมัยอยุธยานิยมทำกันในทุกๆภาคของประเทศไทย นำเข้ามาในเมืองไทยเราโดยคนจีน และเป็นอีก 1 ใน 9 ของขนมมงคลของไทย ชาวจีนเรียกขนมถ้วยฟูว่า ฮวดไถ่ หมายถึง มีแต่ความเจริญรุ่งเรือง เฟื่องฟู จึงเป็นอีกขนมหนึ่งที่ขาดไม่ได้ในงานมงคล งานบวชพระ งานทำบุญขึ้นบ้านใหม่ งานฉลองเลื่อนยศ ซึ่งมักจะเอาเคล็ดจากชื่อขนมนี้ๆ เพื่อเป็นสิริมงคลของงานและเจ้าของงาน โดยมีความเชื่อกันว่าจะมีชีวิตรุ่งเรือง เฟื่องฟู ขนมถ้วยฟูยายประนอมจะเป็นที่รู้จักกันทั้งในตำบลตาลเดี่ยวและทั้งในอำเภอหล่มสักกันเลยทีเดียว โดยเป็นเจ้าเดียวในหล่มสักที่มีรสชาติอร่อยที่สุด มีรูลักษณะที่สวยงามที่สุด และราคาย่อมเยา โดยยายประนอมได้รับความรู้การทำขนมถ้วยฟูมาจากคุณยายสมาน เหาะหา ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญในการทำขนมถ้วยฟู ด้วยมี

ประสบการณ์การทำขนมถ้วยฟูมานานกว่า 30 ปี จึงได้รูปแบบที่สวยงาม และมีรสชาติอร่อย เป็นที่พอใจของลูกค้าจนบอกต่อๆ กันไปจนเป็นที่รู้จักไปทั้งอำเภอหล่มสัก

ศิลปะการแทงหยวก บ้านตาลเดี่ยว ตำบลตาลเดี่ยว

การสลักหยวกหรือการแทงหยวก เป็นงานฝีมือช่างประเภทหนึ่งที่อยู่ในช่างสิบหมู่ ประเภทช่างสลักของอ่อน ย้อนหลังไปเมื่อประมาณ 20 – 30 ปีขึ้นไป มีประเพณีที่เกี่ยวข้องกับการแทงหยวกกล้วยอยู่ 2 อย่างคือ การโกนจุกและการเผาศพ(โดยเฉพาะศพที่มีฐานะปานกลาง) งานโกนจุกจะมีการจำลองเขาพระสุเมรุตามความเชื่อ แล้วแต่งภูเขาด้วยรูปสัตว์ต่างๆ ส่วนภูเขาพระสุเมรุจะตั้งอยู่ตรงกลางร้านน้ำ ซึ่งทำโครงสร้างด้วยไม้แล้วหุ้มด้วยหยวกกล้วยแกะสลักเป็นลวดลายต่างๆ อย่างสวยงาม ประเพณีเผาศพก็เช่นกัน จะทำโครงสร้างด้วยไม้แล้วประดับด้วยหยวกกล้วยแกะสลักอย่างงดงาม ปัจจุบันช่างแทงหยวกที่มีฝีมืออยู่ในตระกูลจันทิลา โดยมีช่างชั้นครูคือ ช่างศักดิ์ดา และคำพักตร์ จันทิลา สองพี่น้องที่ได้รับการสืบทอดมาจากนายปลั่ง สิมทอง ชาวบ้านใหม่หมู่ 9 ตำบลตาลเดี่ยว เป็นผู้ถ่ายทอดให้และยังคงอนุรักษ์และสืบทอดศิลปะการแทงหยวกสู่รุ่นลูกรุ่นหลานในปัจจุบัน

4.2 การจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแบบมีส่วนร่วมของชุมชนเทศบาลตำบลตาลเดี่ยว อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์

แนวทางการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแบบมีส่วนร่วมของชุมชนเทศบาลตำบลตาลเดี่ยว อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ ควรให้ความสำคัญกับผู้นำของชุมชนด้านการสร้างแรงบันดาลใจ ด้านการมี อิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ และด้านการกระตุ้นทางปัญญา ตามลำดับ ซึ่งเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการ จัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแบบมีส่วนร่วมของชุมชนเทศบาลตำบลตาลเดี่ยว อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ ที่ได้จากการทำการศึกษาด้วยการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน ทั้งนี้มีรายละเอียด ดังนี้

1. ผู้นำด้านการสร้างแรงบันดาลใจ ผู้นำจะต้องกระตุ้นจิตวิญญาณของสมาชิกในชุมชน ด้วยการสร้างแรงจูงใจทั้งภายในและภายนอก การสร้างแรงจูงใจภายในทำได้โดยให้สมาชิกในชุมชนทุกเพศ ทุกวัย ตื่นตัวและพร้อมที่จะอุทิศตนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวของชุมชน เพื่อให้การท่องเที่ยวเกิดความยั่งยืน ส่วนการสร้างแรงจูงใจภายนอกสามารถทำได้โดยจัดสรรงบประมาณจากภาครัฐมาสนับสนุนช่างฝีมือที่มีอยู่เดิมและคนรุ่นใหม่ที่เป็นผู้สืบทอดมรดกภูมิปัญญาท้องถิ่น เช่น การสนับสนุนหัตถกรรมพื้นบ้านจักสานและการทำผ้าบาติก ด้วยการให้ค่าครองชีพและนำ

วิทยาการใหม่ๆ มาให้ความรู้แก่ชาวชุมชนรวมถึงการส่งเสริมการตลาดและการประชาสัมพันธ์เพื่อให้เกิดการรับรู้ จนเป็นที่ยอมรับของคนโดยทั่วไป นอกจากนี้ผู้นำควรชักจูงให้คนภายนอกที่เข้ามาประกอบธุรกิจ เข้ามามีส่วนร่วมในการ จัดการการท่องเที่ยวของชุมชน โดยสร้างให้เกิดความตระหนักว่าตนเองเป็นส่วนหนึ่งของชุมชนที่ต้องมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวของชุมชนเพื่อให้ชุมชนเกิดการพัฒนาด้านการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน อันจะส่งผลทำให้มีรายได้ที่มั่นคงตลอดไป

2. ผู้นำด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ ผู้นำจะต้องเป็นผู้ที่มีศีลธรรมและมีจริยธรรมสูง เสียสละประโยชน์ส่วนตนเพื่อประโยชน์ส่วนรวม ประพฤติตนให้เป็นที่น่าเชื่อถือ น่าเคารพ น่ายกย่อง เลื่อมใสศรัทธาแก่สมาชิกในชุมชนและบุคคลทั่วไป อันจะทำให้สมาชิกเกิดความรู้สึกเต็มใจ ร่วมใจและภาคภูมิใจที่ได้ทำงานร่วมกับผู้นำของตน อีกทั้งผู้นำยังต้องมีความตั้งใจ จริงใจ มุ่งมั่นที่จะปฏิบัติงานให้สำเร็จ ผู้นำจะต้องมีวิสัยทัศน์ด้านการจัดการการท่องเที่ยวเพื่อให้เกิดความยั่งยืนของแหล่งท่องเที่ยวชุมชนโดยสามารถถ่ายทอดวิสัยทัศน์ไปยังสมาชิกชุมชน นอกจากนี้ควรหลีกเลี่ยงการใช้อำนาจเพื่อผลประโยชน์ส่วนตน แต่ควรประพฤติตนเพื่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้อื่นและเพื่อประโยชน์ของกลุ่ม

3. ผู้นำด้านการกระตุ้นทางปัญญา ผู้นำควรมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และสนับสนุนให้สมาชิกทุกเพศ ทุกวัย มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์สิ่งใหม่ๆอย่างต่อเนื่อง ผู้นำจะต้องมีการสนใจและสนับสนุนความคิดริเริ่มใหม่ๆ ในการพิจารณาปัญหาและการหาคำตอบของปัญหา มีการให้กำลังใจสมาชิกให้พยายามหาทางแก้ปัญหาด้วยวิธีใหม่ๆ อยู่เสมอ โดยหากสมาชิกคนใดมีความคิดสร้างสรรค์หรือสามารถแก้ไขปัญหาด้วยวิธีการใหม่ๆ ผู้นำควรยกย่องด้วยการประชาสัมพันธ์บอกกล่าวผ่านเสียงตามสายของชุมชน มีการมอบรางวัลให้ในวันที่มีการประชุมร่วมกันของประชาคม ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความรู้สึกภาคภูมิใจและกระตุ้นสมาชิกคนอื่นให้เกิดพฤติกรรม การเลียนแบบ

นอกจากนี้ผู้ให้ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ยังได้ให้ทัศนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแบบมีส่วนร่วมของชุมชนเทศบาลตำบลเตาปูน อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ ดังนี้

1) ชาวชุมชนควรสร้างกิจกรรมการเรียนรู้ให้กับนักท่องเที่ยว โดยจัดกิจกรรมต่างๆ ที่นำเสนอความเป็นมาของชุมชนและผลิตภัณฑ์ต่างๆ ที่เป็นอัตลักษณ์ของชุมชน

2) สนับสนุนและอนุรักษ์ช่างฝีมือท้องถิ่นด้วยการให้งบประมาณสนับสนุนการยังชีพเพื่อให้สามารถอยู่รอดได้ รวมถึงการให้กู้ยืมดอกเบี้ยต่ำ

3) จัดกิจกรรมการเรียนรู้วิถีชีวิตชุมชนและภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยให้ทุกครัวเรือนมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว ด้วยการให้นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมในการฝึกปฏิบัติและลงมือทำจริงอันจะทำให้นักท่องเที่ยวได้รับประสบการณ์ตรง และเกิดความประทับใจ

4) ร่วมกันจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวที่มีความหลากหลายเพื่อให้นักท่องเที่ยวสามารถมา เที่ยวชมได้ทุกวัน

5) สนับสนุนวัฒนธรรมท้องถิ่น โดยส่งเสริมให้นักเรียนแสดงให้ นักท่องเที่ยวได้รับชมในวันเสาร์-อาทิตย์ ทั้งนี้เพื่ออนุรักษ์ประเพณีไว้ให้คงอยู่ต่อไป

6) สนับสนุนให้ชาวชุมชนเทศบาลตำบลตาลเดี่ยว อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ ได้มีส่วนร่วมในการไปจัดแสดงสินค้าออกพื้นที่ร่วมกับ ภาครัฐเพื่อนำเสนอผลิตภัณฑ์ที่เป็นอัตลักษณ์ของท้องถิ่น

7) ชาวชุมชนเทศบาลตำบลตาลเดี่ยว อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ และภาครัฐที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการดูแลแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นหน้าเป็นตาของจังหวัด ด้วยการสนับสนุนงบประมาณหรือร่วมกันบริจาคทรัพย์เพื่อการพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนสืบไป การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยวร่วมกับหน่วยงานภาครัฐจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเทศบาลตำบลตาลเดี่ยว อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ ให้เกิดความยั่งยืน

ซึ่งจาก ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าผู้นำนับเป็นปัจจัยที่สำคัญอย่างยิ่งต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวของชุมชน ทั้งนี้เพราะผู้นำเป็นบุคคลที่เกิดและอาศัยอยู่ในพื้นที่เทศบาลตำบลตาลเดี่ยว อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ มีความทุ่มเท ตั้งใจและจริงจังในการทำงาน และยังเป็นผู้ที่บุกเบิก ต่อสู้ และทุ่มเท การทำงานเพื่อให้เทศบาลตำบลตาลเดี่ยว อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียง สมาชิกของชุมชนจึงให้ความเชื่อถือ และไว้วางใจและพร้อมที่จะให้ความ ร่วมมือเป็นอย่างดี

4.3 แนวทางการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแบบมีส่วนร่วมของชุมชนเทศบาลตำบลตาลเดี่ยว อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์

1.ควรกระตุ้นให้คนรุ่นใหม่ของชุมชนเกิดความสนใจและเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวของชุมชน
2.หน่วยงานภาครัฐเช่น เทศบาล สนับสนุนงบประมาณให้ช่างปั้น ช่าง แกะสลัก รุ่นใหม่ๆ จัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเพื่อให้ นักท่องเที่ยวได้รับประสบการณ์ตรง

จากการปฏิบัติจริง
3.ชาวชุมชนควรร่วมด้วยช่วยกันบริจาคเงินเพื่อสนับสนุนกิจกรรมการท่องเที่ยวของชุมชน ไม่ควรพึ่งพิงภาครัฐเพียงอย่างเดียว
4.ชาวชุมชนควรมีส่วนร่วมในการติดตาม ประเมินผลการดำเนินกิจกรรม การท่องเที่ยว เมื่อการดำเนินงานแล้วเสร็จ
5.ชาวชุมชนควรมีส่วนร่วมในการวางแผนเก็บข้อมูลเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงของพื้นที่ เนื่องจากคนรุ่นใหม่ส่วนใหญ่จะไปประกอบอาชีพ นอกพื้นที่ที่สามารถสร้างรายได้ที่ดีกว่า
6.ชุมชนควรจัดตั้งศูนย์ข้อมูลและบริการ ป้ายเล่าเรื่อง ป้ายบอกทาง ที่เป็นอัตลักษณ์เฉพาะตัวของชุมชนเทศบาลตำบลตาลเดี่ยว อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์
7.ควรส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวอย่างมีเอกภาพ เพื่อให้การท่องเที่ยวชุมชนเทศบาลตำบลตาลเดี่ยว อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์เกิดความยั่งยืน